

Intervju s Francetom Čufarjem

Tadeja Šuštar

*Glasba nam daje toliko užitka,
kolikor smo vanjo pripravljeni vložiti
svojega dela in truda.*

France Čufar s svojimi učenci in zborom Domel ob 25-letnici zbora.

France Čufar je glasbeni pedagog, zborovodja, glasbeni umetnik, ki je, kot se za pravega glasbenika spodobi, živo povezan s kulturnim življenjem mesta Železniki. Svoje glasbene talente, energijo in prosti čas razdaja Železnikom in okolici. Vzgaja mlade glasbenike, ki bodo v bodoče oblikovali našo kulturno sceno, krojili glasbeno podobo mesta ali s svojim znanjem celo sooblikovali glasbeno podobo Slovenije doma in v svetu. Po drugi strani si prizadeva ohraniti vse, kar so naši predniki ustvarili na glasbenem področju, in je vedno na voljo za kakšen nasvet, ko se obujajo stari običaji. France je tudi fotografski kronist, ki slikovno dokumentira ter tako trajno zabeleži marsikateri glasbenokulturni dogodek v mestu.

Frank Wilson je nekoč zapisal: "Prepričan sem, da smo vsi ljudje po naravi muzikalični. Pri tem ne igrajo vloge starost, formalna glasbena izobrazba ali velikost in oblika prstov, ustnic ali ušes ... Vsi nosimo glasbo v sebi in se lahko naučimo, kako jo izzvabiti ven na tak ali drugačen način." Ali verjameš v to?

V to povsem verjamem, vendar vem, da za resno ukvarjanje z glasbo potrebuješ več kot le to. Svojo muzikalčnost oziroma glasbo, ki jo nosiš v sebi, moraš znati ne samo izvabiti iz sebe, ampak jo moraš znati tudi razvijati, nadgrajevati ter pravilno posredovati.

Se je mogoče preživljati z glasbo?

Seveda se je. Vendar moraš biti zelo delaven in iznajdljiv. Zelo velikega pomena je tudi tvoja popularnost, priljubljenost. Tudi mene preživlja glasba oziroma ukvarjanje z glasbo, saj sem redno zaposlen v Glasbeni šoli Škofja Loka, kjer poučujem.

Imaš ves pouk v Železnikih ali tudi kaj v Škofji Loki?

Ne, ves pouk imam v Železnikih. V Škofjo Loko grem na sestanke, pedagoške konference in podobno.

Kaj poučuješ?

Kljunasto flavto in kitaro.

S čim se poleg poučevanja inštrumentov še ukvarjaš?

S petjem in igranjem. Vodim Mešani pevski zbor Domel, Moški pevski zbor Niko, Lovski pevski zbor Škofja Loka ter cerkveni pevski zbor v Železnikih. Poleg tega igram in pojem v ansamblu Triglavski kvintet.

In kdo so tvoji soglasbeniki v Triglavskem kvintetu?

Ansambl vodi Katermanov Janez iz Hlebc pri Begunjah, trobentač je Peter Jevšnikar (igra tudi pri Radijskem orkestru), klarinet igra Lojze Lopič. Kitarista nimamo stalnega. Včasih igra Jani Kavalar, včasih Miran Potočnik, večkrat tudi Hervin Jakončič – Tonetov sošolec. Z nami trenutno največkrat poje Vida Lopič, Lojzetova žena, večkrat sta že peli tudi Mirjana Bogataj ter Brigita Lupša. V ansamblu igram baskitaro in bariton ter vmes zapojem še kakšno "tretjo štimo".

Kakšen je vaš repertoar? Kaj vse pijete?

Največ igramo Avsenikove skladbe ter ostale priljubljene viže, tako narodnozabavne kot popevke.

Kako in kje se je začela viti pot tvoje glasbene kariere?

Začel sem na cerkvenem koru v Selcih in nato nadaljeval na koru v Železnikih. Vojaški rok sem služil

S svojimi mladimi glasbeniki.

Triglavski kvintet
Katerman.
Foto:
Andrej Žalar

v Tolminu, kjer sem se takoj vključil v zbor, ki ga je vodil Uroš Lajovic in iz katerega je kmalu nastal Tolminski vojaški oktet. Oktet je bil zelo dejaven, saj je v letu dni svojega delovanja naštudiral dva celovečerna koncerta in imel preko sto nastopov. Peli smo na reviji Primorska poje, ob odkritju spomenikov po celi severni Primorski, na primer v Baški grapi in na planini Golobar pod Krnom. Z oktetom smo gostovali v drugih vojašnicah, na primer v Bovcu,

Kranju ter Škofji Loki, kjer smo imeli koncert celo na gradu. Praktično smo peli ob vseh slovesnostih. V Tolminu smo v tem času imeli tudi vojaški ansambel, kjer sem igral baskitaro. Iz vojaškega okteta sem nato šel naravnost v Mešani pevski zbor Slovenske filharmonije, katerega član sem bil potem približno pet let in kamor me je povabil Uroš Lajovic, ki ga je takrat vodil. Torej bi lahko rekel, da je bilo služenje vojaškega roka v Tolminu zelo pomembno obdobje

Tolminski vojaški oktet, France prvi z leve.

Tolminski vojaški zbor.

Tolminski vojaški oktet v vasi Krn, France prvi z leve.

za mojo nadaljnjo glasbeno pot, saj sem spoznal ljudi, ki so zelo vplivali na moje kasnejše življenjske odločitve. Moja resna glasbena pot se je tako začela v marcu leta 1971, ko sem prišel iz vojske in se vključil v zbor Slovenske filharmonije, kamor sem takoj pripeljal tudi Janeza (Janeza Lotriča, tenorista iz Železnikov). Takoj je postal zvezda! S svojim falzetom je v višini tona premagal vse soprane. Prvo sezono smo študirali skladbe Jacobusa Gallusa pod taktirko Uroša Lajovica, vendar je sam koncert potem dirigiral znani beograjski dirigent Mladen Požaić.

Sta z Janezom živela v Ljubljani?

Ne, v začetku sva se vozila. Ob 15. uri sva šla na avtobus, da sva prišla pravočasno na vaje, ki smo jih imeli štirikrat na teden od 17. do 19. ure, saj je bil zbor Slovenske filharmonije polprofesionalni zbor in smo peli honorarno. Kasneje sva bivala v Ljubljani. Nekaj časa pri Jančetovih Pod hribom, nato pa v Torkarjevem stanovanju na Celovski cesti.

Si o tem, da boš svoje življenje posvetil glasbi, razmišljal že prej, preden si začel peti v zboru Slovenske filharmonije?

Niti ne, čeprav sem v glasbeno šolo hodil že, ko sem bil na poklicni šoli, kjer sem se šolal za strojnega ključavničarja. V glasbeno šolo sem šel, ker se je igranja klavirja začela učila sestra Marjana in so doma kupili staro pianino. Učil sem se igrati klavir in sem končal nekako tri letnike. Pianino je, potem ko sem šel na srednjo glasbeno šolo, zamenjal novi Petrof, ki ga imam še danes.

Koliko je bilo otrok v družini?

Pet otrok, štiri fantje in eno dekle. Jure in Marko, Jože, Marjana in jaz. Jože je v Ljubljani, Mare v Ameriki, ostali trije smo v Železnikih.

Družina Čufar,
France skrajno
desno.

Tvoja sestra je dejala, da se ti nisi učil igranja inštrumentov, ampak si to že kar znal. Je bilo res tako?

Oh, ne. Moral sem se učiti tako kot drugi. Le da se je Marjana več učila, kot sem se jaz. Poleg klavirja sem začel tudi z igranjem kitare, ki se jo je učil mlajši brat Mare, ki je sedaj v Ameriki, zato je bila kitara doma. Še prej sem igral orglice, ki sem jih podedoval po starem očetu.

Torej je bila glasba pri vas doma?!

Seveda je bila, saj je mama včasih pela na koru. Vendar takrat, ko smo mi odraščali, ni več pela, ker so ji pri operaciji grla zaradi basedowove boleznj poško-

dovali glasilke. Je pa mama zelo rada pela in ji je bilo zelo všeč vsakič, ko smo doma skupaj zapeli. Imela je bolj nizko "štimo". Še sedaj jo slišim: pela je globoko, kot pojejo moški, in tudi v manjšem obsegu.

Po vojski sta potem z roko v roki šli služba v Niku in zbor Slovenske filharmonije. Koliko časa si imel to kombinacijo?

Od marca do septembra tistega leta, ko sem zaključil služenje vojaškega roka. Septembra sem se vpisal v srednjo glasbeno šolo. Uspešno sem opravil maturo, vendar glasbene šole nisem zaključil. Moral bi narediti še dve leti solopetja. Vendar se mi je zdelo, da moj glas ni bil tak, da bi ga res lahko razvil.

Družina Čufar.

Francetova rojstna hiša.

Dijak srednje glasbene šole. V sredini.

Dijak srednje glasbene šole. Prvi z leve.

Druge možnosti, da bi zaključil šolanje, razen s solopetjem, nisi imel.

Hotel sem se vpisati na pedagoško akademijo, vendar mi ni uspelo. In potem sem opustil vse nadaljnje poskuse. Sedaj učim v glasbeni šoli, vendar moja formalna izobrazba ne zadostuje, da bi me lahko zaposlili za nedoločen čas.

Ti je poučevanje glasbe v veselje?

Seveda mi je, ker me delo z otroci bogati. Ugotavljam sicer, da je razlika med glasbeno šolo v Škofji Loki in v Železnikih. Prvič, v Škofji Loki je večja selekcija že pri preizkusu posluha in drugič, res je bolj šola, saj učenci odgovorno pristopajo k učenju instrumenta. Medtem ko ima glasbena šola v Železnikih v obeh

učencev in njihovih staršev večkrat mesto krožka, kar se odraža predvsem v odnosu, ki ga imajo učenci do učenja instrumentov. Seveda s tem ne mislim, da med našimi učenci ni delavnih in talentiranih. Tudi taki so, kar potrjuje podatek, da so na srednji glasbeni šoli v Ljubljani tudi dijaki iz Železnikov. Trenutno je Veronika Šmid v prvem letniku flavte, bili pa so tudi drugi.

Torej se v glasbeno šolo vpišeš le, če se name-ravaš resno učiti instrumenta in ne le nekaj igrati za svoje lastno veselje.

No, ja. Glasbena šola je šola in je treba resno in redno vaditi, ker je njen cilj omogočiti učencu šolanje na srednji glasbeni šoli.

Fantje
Selške doline.

Fantje Selške doline. France stoji skrajno desno.

Fantje Selške doline.

Vrniva se k tvoji srednji glasbeni šoli. Kako se je takrat začela odvijati tvoja pot?

Bilo je več stvari, tudi ansambel Fantje Selške doline, v katerem sem začel igrati v letu 1973. V ansambel me je povabil Matija Megušar, ki je nekje izvedel, da sem že igral. Seveda sem takoj privolil. Z njimi sem igral približno osem let. Igrali smo zelo veliko in ni primerjave s sedanjimi časi, saj smo igrali po dvakrat na teden, ob sobotah in nedeljah, na veselicah, občnih zborih in še drugje. Pozimi so vse tovarne imele občne zборе, poleti piknike. Časi so bili povsem drugačni in zaslužek je bil odličen.

Ste igrali samo tu okrog?

Ne, nastopali smo povsod. Hodili smo celo v Švico, Italijo in Avstrijo.

Iz kakšnih razlogov ste šli v tujino? So bila to tekmovanja?

V Švico smo hodili preko ljubljanskega sindikata, ki je organiziral turneje v Zürich, Wintertur, Schafhausen ... Za ansamble so bili zlati časi. Uživali smo, čeprav je bilo naporno. V ansamblu nismo imeli ženskega glasu in sem seveda moral vedno peti višjo linijo, "čez" sem pel, tudi vriskanja je bilo veliko, kot se za veselico spodobi. Posledica je bila, da je bil v ponedeljek moj glas čisto hripav, in tako ni bilo mogoče, da bi v šoli kaj pel. Potem se mi je do konca naslednjega tedna glas malo izboljšal in spet so bili na vrsti nastopi z ansamblom. Seveda s takim petjem svojemu glasu nisem delal usluge. Poleg omenjenega ansambla sem v srednji šoli pel tudi v kvartetu Barbera skupaj z Otom Pestnerjem, Matjazem Ščekom in Rikom Majcnom.

Kvartet Barbera, ob mikrofону z Otom Pestnerjem.

Začetki Mešanega pevskega zbora Iskra.

Ste bili sošolci?

Imeli smo isto profesorico solopetja, gospo Jelko Strgar. Naš kvartet je bil kar uspešen. Nekajkrat smo peli s šolskim Big Bandom ter se udeležili nastopa oziroma tekmovanja v Osijeku. Peli smo črnske duhovne, pa tudi slovenske narodne. Sledil je Primorski študentski oktet v Kopru, ki ga je vodil Matjaž Šček in s katerim smo posneli nekaj stvari na radiu Koper. Prišel sem tudi do svojega prvega zbora, ki sem ga vodil eno leto: Zbor Straža pri Novem mestu. Vanj me je pripeljala prof. Jelka Strgar. Potrebovali

so zborovodja, in sem se vozil tja. Potem sem že prišel v Železnike, kjer sem poučeval glasbeni pouk v osnovni šoli, začel sem tudi z vodenjem Mešanega pevskega zbora Iskra, ki se je kasneje preimenoval v Domel.

Si se na srednji glasbeni šoli v Ljubljani učil tudi inštrumenta?

Dve leti sem se pri profesor Tomažu Šeguli učil igrati kitaro in pri prof. Božu Rogelji oboo. Vsa leta pa je bil obvezni stranski predmet tudi klavir.

Jelovške grinte.

Katere inštrumente sedaj znaš igrati?

Največ igram bariton in zadnje čase kontrabas in bas-kitaro, veliko igram tudi kitaro ter kljunasto flavto, ki smo jo igrali že z Janezom Lotričem in Tonetom Potočnikom. Igram pa tudi orglice.

S Fantih Selške Doline se je tvoja ansambelska kariera začela. Kdo so bili ti fantje?

Pri Fantih Selške doline so bili še Lado Greblo, ki je igral harmoniko, Lojze Šolar je bil kitarist, Primož Bertoncelj je igral klarinet, Matija Megušar je bil trobentač, Janče Habjan je igral bobne. Bili smo zelo moderna zasedba, saj smo domačo glasbo, narodnozabavno glasbo, igrali z bobni, kar je bila takrat velika redkost. Selški fantje smo prenehali delovati, ker nas je "cajt" povozil. Ansambel se je preoblikoval v Jelovške grinte, ki se še dandanes srečujemo in - največkrat v Lajšah - skupaj katero "urežemo".

Od Fantov Selške doline do Obzorja ali kako drugače?

V bistvu da. Vendar sem imel med obema ansamblo-ma krajši premor. Tako da sem bil en ali celo dva silvestra kar doma. Ansambel Obzorje je nastal iz ansambla Svetlobo. Svetlobo, ki so igrali so na plesih v kulturnem domu v Železnikih, so sestavljali Vane Triler, Janez Triler, Janez Frelih in Marjan Kejžar ter Štefka Zadavec, ki je pela. Iz te zasedbe se je potem oblikoval ansambel Obzorje. Povabili so Mojco Dolenc, Branka Zupanca, Matijo Megušarja in nazadnje še mene.

Koliko let je deloval ansambel Obzorje?

Mislím, da je bilo 20 let. Natančno bi vedela edino Mojca, ker je vodila kroniko ansambla.

Ansambel Obzorje.

Ste ustvarjali tudi svoje skladbe?

Da, tudi svoje smo imeli in smo se zato udeležili festivalov v Števerjanu in na Ptuju, kjer smo enkrat dobili bronastega, dvakrat srebrnega in dvakrat zlatega orfeja. Po festivalih smo začeli hoditi praktično skupaj s Štajarskih sedem. Spomnim se, da smo prvo ali drugo leto festivala v Števerjanu prespali skupaj v dijaškem domu v Novi Gorici.

Koliko svojih skladb ste ustvarili?

V celotnem obdobju obstoja in ustvarjanja Obzorja smo posneli štiri kasete. Prva je bila Dober je žgane, sitne so babe. Drugi smo dali naslov Na zdravje vsi prijatelji, ki je po mojem mnenju od vseh štirih najboljša. Tretja je bila Prazniki nas združijo, četrto pa smo naslovlili Družba fantovska. Od vseh imam samo še par zadnjih kaset. Druge sem vse razdal, poklonil prijateljem. Največjo popularnost je vsekakor dosegla pesem Pepel, pepel, pepel, ki smo jo s Tonetom in Janezom sestavili v partizanskem domu na Vodiški planini poleti leta 1974.

In kdo je pisal glasbo in besedila?

Največ besedil je sestavil Ivan Sivec, nekaj Janez Triler ter nekaj Franc Ankrst. Prva kasete je bila še najbolj poštena, najbolj domača, najbolj naša, ker so skoraj vsa besedila kot tudi glasba izpod peres članov ansambla. Dodali smo le kako ljudsko, na primer Ta jamn'ško in Pstotnikovo Bukovško in podobne. Pri drugi smo že sodelovali z Jožetom Burnikom, ki je napisal glasbo za večino skladb, in Ivanom Sivcem, ki je ustvaril večji del besedil. Vendar je nekaj skladb še vedno nastalo pod peresom članov ansambla. Na podoben način sta nastali tudi tretja in četrta kasete.

In kako se je ansambel Obzorje razvijal naprej?

Prišli smo na televizijo, udeležili smo se tudi tekmovanja Naj polka, naj valček v Bohinjski Bistrici, kjer sicer nismo ničesar dosegli, vendar smo sodelovali. Z Obzorjem smo tudi veliko prepotovali: nekajkrat smo bili v Berlinu, veliko smo nastopali v Avstriji,

na primer v Selah na Koroškem, kamor smo šli zelo velikokrat. Bili smo tudi v Italiji, na primer v Sovodnju. Zadnje dejanje Obzorja je bila pot v Kanado leta 2002, kjer smo bili 12 dni. Najprej smo leteli v Calgary, potem v Edmonton, sledil je Prince George, Kelowna, Vancouver, Winnipeg.

Ste v teh krajih imeli koncerte?

Na začetek smo se predstavili s polurnim koncertom in potem je sledila zabava do jutranjih ur. Prvi nastop je bil zelo naporen. Časovni premik, velika nadmorska višina in suh zrak so nas krepko izčrpali. Najprej smo se čudili ljudem, ki so nosili steklenice kar za pasom, a čez čas smo ugotovili razlog! Na stopu smo najbolj trpeli pihalci in trobilci – zaradi izsušene sluznice in ustnic.

Vas je na turnejo povabila slovenska skupnost v Kanadi?

Vse je organizirala teta Janeza Fabijana, ki živi v Kanadi. Glasbeno potepanje po Kanadi je bilo izredno zanimivo. Prišli smo v stik s povsem drugačnim svetom, drugačnim načinom razmišljanja, drugačnim sistemom, kjer so nas kljub vsemu tople sprejeli.

Si se po Obzorju pridružil še kakšnemu ansamblu?

Še vedno sem član Triglavskega kvinteta.

Tvoja glasbena pot se je začela šele, potem ko si odslužil vojaški rok. Kako so doma sprejeli odločitev, da nadaljuješ šolanje na glasbeni srednji šoli glede na to, da si poklic in zaposlitev v bistvu že imel?

Moram reči, da dobro. Moja odločitev se jim je zdela razumna in prava. Že pri vojakah se je namreč pokazalo, da je v meni veliko glasbe, da mi veliko pomeni in da moram nekaj storiti v tej smeri. Kot naročeno je potem prišlo vabilo v zbor Slovenske filharmonije, kamor me je povabil Uroš Lajovic, ki me je tudi spodbudil, naj grem na srednjo glasbeno šolo, da si pridobim še ustrezno formalno izobrazbo.

Kako otrok od želje do igranja inštrumenta pride do tebe, glasbenega pedagoga, torej, da se ga zares začne učiti?

Najprej mora uspešno opraviti preizkus glasbenega posluha. In sicer zapoje pesmico, s ploskanjem pokaže svoj ritmični posluš ter čim bolj točno ponovi tone, ki jih sliši. Celotno izvajanje oceni komisija, ki izmed vseh kandidatov izbere najboljši. Poleg že omenjenega mora biti v otroku tudi veselje do nastopanja, saj v nasprotnem primeru že sam preizkus pred komisijo izredno težko uspešno opravi. Otrok, ki uspešno premaga vse glasbene preizkušnje, se lahko vpiše v glasbeno šolo.

Glede na vse tvoje izkušnje in glede na to, da učiš v nižji glasbeni šoli in se ukvarjaš z otroki začetniki, me zanima, kako zgodaj naj bi se otrok začel učiti inštrumenta. Je potrebno počakati na otrokov interes ali ga je bolje malo spodbuditi, da začne čim prej?

Nihče izmed mojih učencev in učenek ni začel zelo mlad. Najbolje oziroma najbolj praktično je, če otrok začne v četrtem razredu (v devetletki), saj potem do

konca osnovne šole lahko vzporedno zaključi tudi nižjo glasbeno šolo, ki traja šest let. Kdor želi, lahko nato nadaljuje naprej na srednji glasbeni šoli.

Kako je v primeru, če začne kasneje in želi nadaljevati na srednji glasbeni?

Nobenega problema ni, če je učenec delaven, priden in si tega želi. Ničesar ni zamudil in v enem šolskem letu opravi dva letnika. Kot tudi v nasprotnem primeru, če kdo začne zelo zgodaj, ima dve možnosti, da naredi osem let nižje glasbene ali pa gre na srednjo glasbeno šolo prej, preden je star 15 let, preden zaključi redno osnovno šolo. Tudi to se je že zgodilo, če so bili učenci nadarjeni in pridni, delavni.

Na podlagi česa učenec izbere inštrument? Igra glavno vlogo interes učenca ali obstajajo tipi učencev, da jim določeni inštrument priporočite ali odsvetujete? Se zgodi, da bi nekomu rekli, da ni tip za učenje klavirja, naj se raje uči čelo?

Mogoče na izbiro bolj kot kar koli drugega vpliva, kaj glasbena šola v nekem okolju ponuja, česa se je

Z mladimi flvistkami, leta 2004 ob otvoritvi razstave čipk.

Krožek flavte in kitare, šolsko leto 1978/79.

sploh možno učiti. Sicer je ponudba tudi v Železnikih veliko pestrejša, kot je bila včasih. Poleg tega danes ni ovira, če otrok mora obiskovati glasbeno šolo v Škofji Loki, ker tam poučujejo instrument, ki se ga želi učiti, tudi godala. Včasih seveda te možnosti ni bilo. Klavir sem se učil v Škofji Loki le zato, ker sem tja hodil na vajeniško šolo, medtem ko so se ga vsi ostali lahko učili v Železnikih. Vendar nam ni prišlo na misel, da bi se učili česa drugega kot harmonike ali klavirja. Le redki so bili, ki so se učili kitaro. Poleg tega je učenje kitare potekalo bolj v obliki krožka, ni bilo tako resno kot harmonika in klavir. Spominjam se, da sem v času poučevanja v Železnikih imel tudi nekaj ur kitare in blokflavte, še preden je to ponudila glasbena šola. Poučeval sem ju v obliki krožka oziroma interesne dejavnosti. Kasneje se je začelo resno delo, v šoli, kjer pouk poteka po programu, učnem načrtu, z ustrežno literaturo. Zanimivo je, da danes v Železnikih v glasbeni šoli ni harmonike. Razlog je preprost: ni učitelja!

Katere predmete imajo učenci, ki hodijo v glasbeno šolo?

Enkrat tedensko imajo nauk o glasbi in dvakrat na teden pouk instrumenta.

In kako je z izpitom? Ali tvoji učenci opravljajo izpit v Škofji Loki ali v Železnikih?

V Železnikih, vendar pred komisijo. Izpiti v glasbeni šoli vedno potekajo pred komisijo. Za Železnike to pomeni, da je vsaj en član komisije iz Škofje Loke.

Tonski mojster na predstavi v OŠ Železniki (Šel je popotnik skozi atomski vek).

Je izpit mogoče ponavljati, ali lahko padeš na izpitu?

Ne, to pa ne. Vse dokler učenec ni zadosti pripravljen, mu učitelj načeloma odsvetuje, da bi pristopil k izpitu. Če se nekomu le predolgo vleče, ga potem pustiš na izpit, a dobi slabšo oceno, na primer tri. Ne nazadnje je izpit tudi pregled pedagogovega dela.

Kakšni so tvoji učenci in učenke? So talentirani, pridni, delavni ali prevladujejo tisti, s katerimi se iz uro v uro prepričujete, da je treba vaditi, delati, da sicer ni napredka?

Bi rekel, da je vsakih nekaj. Mogoče je bolj pomembno kot talent to, da je učenec pridren. Če pa se ujame ta talent in delo, je uspeh tukaj.

Drži torej, da je v uspehu 99 odstotkov trdega dela in le odstotek talenta?

Seveda. Glasba je eno samo trdo delo. Nič se ne zgodi kar samo od sebe. Ni zvezd. Je sicer sem in tja kakšna, pri kateri kar "padeš dol", ampak to je velika redkost. Tudi uveljavljeni glasbeniki, ki imajo za seboj že veliko let ukvarjanja z glasbo, veliko nastopov in ki jim je izvajanje nekega dela na videz otročje lahko, morajo za ta lahkoten videz trdo delati.

Koliko časa mora učenec vaditi dnevno, da lahko rečeš, da je priden, da napreduje?

Če ne vadi, učencu naročim, da mora vaditi vsaj toliko časa, kot traja pouk pri meni, torej naj bi vadil vsaj pol ure na dan. Zares priden je tisti, ki se nauči vse, kar v šoli prebere in preigra. In če je še talent, potem napreduje. Večkrat jim tudi povem, da če en dan ne vadijo, njihovo znanje ne obstane, ampak nazaduje, stopijo za dva koraka nazaj. Konec koncev je glavna naloga učitelja, da nauči učiti se, da učencu vcepi dejstvo, da se moraš učiti, in da pridobi delovne navade, da učenec zmore sedeti in potrpeti. Mora se zavedati, da določeno nalogo mora predelati, in če ne gre kar takoj, je treba vztrajati in vztrajati.

Ali velja, da če se naučiš enega inštrumenta, ni noben problem, da se naučiš še pet drugih?

Ne vem, ali bi to veljalo, oziroma moraš biti zelo delaven. Kajti ne moreš kar prijeti v roke drugega inštrumenta in ga že znaš igrati. Vsakega se moraš naučiti posebej. Drži pa, da znanje enega inštrumenta pomaga pri učenju drugega, ker že veš, da je treba delati, poznaš že vaje, ki jih moraš izvajati, veš, da se moraš naučiti lestvice, poznaš note. Meni je zelo pomagalo znanje solopetja, ko sem se pri 30 začel učiti baritona. Gre pa za čisto drugačno učenje.

Je kdaj prepozno, da se začneš učiti inštrument? Ali obstaja starostna meja?

Mislím, da ni nikoli prepozno. Vsak se lahko uči. Mladi se učijo hitreje, se hitreje zapomnijo, medtem ko starejši k učenju pristopajo drugače, imajo že več izkušenj, so bolj razumni in lahko ravno tako hitro napredujejo. Imajo že več zavesti o tem, da morajo delati. Res ni nikoli prepozno. Učimo se celo življenje!

Je sedaj obdobje, ko starši veliko vlagajo v glasbeno izobrazbo svojih otrok ali ne? Kako je, če primerjaš s stanjem pred nekaj leti?

Veliko več, ker je tudi več možnosti. V Železnikih deluje Pihalni orkester Alples, ki potrebuje toliko in

toliko šolanih glasbenikov. V glasbeni šoli je zato izbira instrumentov toliko večja.

Kakšni so tvoji pogoji dela? Poučuješ v prostorih osnovne šole, je to prednost ali slabost?

Pogoji so taki, kot so, a najboljši niso. Po eni strani gre za toploto, saj je bilo pozimi pri oknu preveč mraz in smo se morali premakniti v nasprotni kot, a zdajle pomladi je pri oknu sonca že preveč, je že moteče. Po drugi strani je bilo bolje, ko sem poučeval še doma, ker sem imel vse pri roki. Ničesar mi ni bilo treba nositi s seboj, saj pri svojem delu potrebujem celo vrsto pripomočkov: inštrumente, notna stojala, pručke, knjige in note.

Možnosti, da bi spet učil doma, nimaš?

Možnost seveda je. Vendar sem na primer prejšnje leto imel skupino treh deklet in je bil prostor doma premajhen, zato sem šel v šolo. Poleg tega je dobro, da grem od doma, ker bi se sicer pomehkužil. Ni zdravo, da si ves čas v copatih.

Z učenci glasbene šole tudi nastopate. Kdaj in kje se običajno predstavite?

Z učenci z veseljem sodelujemo na vseh prireditvah, kamor nas povabijo. Poleg tega vsako leto pripravimo dve produkciji, prvo konec januarja ali v začetku februarja in drugo proti koncu leta, v maju. Produkcija je nastop, javni prikaz ali predstavitev pridobljenega znanja učencev v glasbeni šoli ob polletju in koncu leta.

Kako bi se odločil, če bi jutri imel glasbeni nastop v Železnikih in bi lahko izbral kateri koli prostor v Železnikih? Imamo na voljo akustičen prostor?

Ne, akustičnega prostora v Železnikih ni, razen cerkve, kjer ne morejo biti kar vsakovrstne prireditve. Vsi drugi prostori za dobro slišnost potrebujejo ustrezno ozvočenje.

Kljub temu, da se s primernimi prostori za glasbene prireditve v Železnikih ne moremo pohvaliti, je glasbeno življenje dokaj bogato. Glede na to, da glasbo in njen razvoj v Selški dolini z zanimanjem spremljaš, gotovo veš, kako je bilo z muziciranjem v preteklosti. Ima Selška dolina svojo glasbeno dediščino?

Dolina ima bogato glasbenokulturno zgodovino. S tem je povezana tudi dediščina. Del dediščine predstavljajo Pstotnikove pesmi, ki so jih ljudje zbrali in zapisali v svoje zvezke. Kljub temu, da je Pstotnik svoje pesmi vedno pel, so se na žalost ohranila samo besedila, napevi so se izgubili, ker notnega zapisa ni nihče naredil. Na tem področju je še veliko dela.

Je to vsa naša dediščina?

Ne, to pa ne. So tudi železnikarske, na primer Nočni čuvaj, Kolednica (Smkej smo mi pr'tekl', hiš'n oča ...) ter božične. Kar nekaj starih železnikarskih pesmi so učenci osnovne šole predstavili na prireditvi Špasi in ornge konec novembra 2005. Zanimive so Franciškovske pesmi, ki so verjetno edinstvene. Ne vem, ali jih imajo še kje. Nastale so v čast sv. Francišku Ksaverju, ki mu je posvečena cerkev na pokopališču v Železnikih, in se pojejo vse dni devetdnevnic pred praznikom sv. Franciška, ki je 3. decembra. Pesmi je napisal Josip Levičnik.

DEVETDNEVNICA V ČAST SV. FRANČIŠKU KSAVERJU, 4. del

25. novembra–3. decembra

Spesnil: Josip Levičnik

1.

*Lahke perutnice imeti
duša moja si želi,
gor v nebesa se povzpeti
neizrekljivo hrepeni.
Da bi svetega Frančiška
počastila,
ga za dušo in telo pomoč
prosila.*

2.

*Ne zavrzi pesmi moje,
slavni rajski pomočnik,
ki jo v počeščenje tvoje
ti darujem, o svetnik.
Naj po vseh pokrajinah
zemlje se glasila
in na vekomaj te svet'
Frančišk'k slavila.*

3.

*Usliši tudi prošnje mile,
ki se k tebi dvigajo,
in otmi vse hude sile
te, ki k teb' vzdihujejo.
Svet Frančišek, čudodelnik
se jim skaži,
v vseh težavah in nadlogah
jih tolaži.*

4.

*Zlasti dušnih vseh bolezni
varuj nas in naše vse,
naj bi slednji moder, trezen
delal za zveličanje.
Svet Frančišek za Indijane
si se trudil,
prosi, da 'zmed nas se nihče
ne bi pogubil.*

5.

*In ko smrtna ura pride,
nam zvesto na strani stoj,
srečno, da takrat se zide,
spros' nam zmago v
smrtnem boj.
Svet Frančišek, k sebi nam
pomagaj priti,
se s teboj na večne čase
veseliti.*

(Prepisano iz zvezka: Devetdnevnic v čast sv. Francišku Ksaverju, spesnil: Josip Levičnik, ki je namenjen le za lastno uporabo župnije Železniki.)

Sta glasba in besedilo njegovo delo?

Ne, samo besedilo. Tako domnevam. Ne vem, kdo jih je uglasbil. Mogoče je tudi glasbo napisal Levičnik, ne vem. Napevi niso ravno ljudski, zato domnevam, da se je skladatelj moral spoznati na glasbo. Frančiškove pesmi so se do danes ohranile le kot ustno izročilo in sem jih pred nekaj leti zapisal s pomočjo žensk, ki so jih pele na koro in jih še vedno pojejo ob devetdnevnici. Pobudnica je bila Mežnarjeva Jelka, ki sedaj živi malo v Kranju in malo v Švici. Zbrali smo se v Menzi, kjer sem njihovo petje posnel na magnetofonski trak, ter nato posnetek prevedel v notni zapis in napisal priredbo za zbor. Zapis je pregledal tudi profesor Tone Potočnik, ki je bil s priredbo zadovoljen. Brez tega zapisa bi bile pesmi čez nekaj let izgubljene, ker bi jih pevci odnesli s seboj v grob. Imel sem celo idejo, da bi pesmi izdal v knjižici, kjer bi besedilom z notnim zapisom dodal še strokovno razlago ter zgoščenko, saj so pesmi v izvedbi cerkvenega zbora tudi posnete.

Je potem še kaj glasbenega blaga, ki bi ga lahko označili, da izhaja iz tega okolja?

Ne vem. Najbrž bi morali stvari raziskati, tudi na Narodopisnem inštitutu, kjer hranijo precej kulturnega izročila. Mislim, da so okrog leta 1959 v Železnikih posneli eno izmed radijskih oddaj Slovenska zemlja

v pesmi in besedi, ki so jo lani poleti celo ponovno predvajali. Menim, da bi ta posnetek v Železnikih morali odkupiti in mu najti pot med ljudi. Posnetek je zanimiv z zgodovinskega stališča, saj so posneli takratne odlične železnikarske pevce in pesmi, ki so jih oni še znali. Teh pevcev se najbrž spomnijo samo še starejši ljudje.

Ali gre za tisto oddajo, za katero mi je tvoja sestra Marjana pripovedovala, da je v njej sodelovala tudi tvoja mama?

Ne, tisto oddajo so posneli na Rudnem. Moja mama in rudenske ženske so pele, igrali so Kosem iz Lajš, Miha iz Ojstrega Vrha ter Lušlov ata, ki je igral harmoniko. Tudi ta posnetek bi bilo zanimivo poiskati.

Sestra Marjana je pripovedovala, da ste bili na morju v Portorožu, ko si znal že dobro žvižgati in si požvižgaval kar arije. Gospoda, ki te je slišal, je zanimalo, od kod ti znanje, in domači so pravzaprav šele takrat ugotovili, kakšen je bil napev. Od kod tvoje znanje, niso vedeli. Kako se spominjaš svojih glasbenih začetkov, tistih otroških, najstniških?

Vsekakor se tega dogodka ne spominjam. Doma smo imeli radio in tudi gramofon in zato menim, da sem gotovo kaj slišal in si podzavestno zapomnil.

Snemanje radijske oddaje Slovenska zemlja v pesmi in besedi na Rudnem.

Kakšna so bila tvoja šolska leta? Si rad hodil v šolo?

Zelo rad gotovo ne. Povedali so mi, da sem se že drugi dan skrtil na drvarnico, da ne bi bilo treba v šolo. Zanimivo se mi je zdelo kasneje, ko smo pod vodstvom učitelja Jožeta Cudermana pripravili neke vrste predstavo in smo z njo gostovali v raznih krajih, na primer v Preddvoru, Medvodah itd. Nastopali smo s predstavo, ki je prikazovala delo na televiziji. Prvi del predstave je bil prikaz snemanja s kamerami, medtem ko smo v drugem delu na sceno postavili velik ekran ter predstavili televizijske oddaje, ki smo jih predhodno posneli, med drugim tudi poročila. Vključene so bile tudi glasbene točke. Takrat so nastopali tudi Janez Lotrič (sedaj slavni tenorist), Kopčavarjeva Polona in Šnajderlov France kot Tres Chicos. Odlično so peli.

Si tudi ti pel?

Ne, igral sem orgle in bobne.

Del tvoje glasbene poti je gotovo precej zaznamovalo prijateljstvo z Janezom in Tonetom?

Kje in kdaj so se vaše poti začele prepletati?

V cerkvi na koru, konec 60. let. Tone je prišel v Železnike, da je oblikoval in vodil mladinski in starejši cerkveni zbor ter igral orgle. V zboru je pel tudi Arnoldov Janez, s katerim sva se v Niku skupaj učila. V tistem času sem pel še v Selcih pri Lojzetu Šmidu, vendar me je takrat Arnoldov Janez prepričal, da sem šel k cerkvenemu zboru v Železnike. In tako so se naše poti prvič prekrizale.

Kako je potem vaše prijateljstvo raslo? Ste marsikaj počeli skupaj?

Kar nekaj let smo preživeli skupaj. Predvsem so bile naše sobote in nedelje. Med tednom smo bili vsak v svoji šoli, konec tedna smo bili skupaj, ob sobotah so bile vaje, ob nedeljah so bile maše. Pel sem pri obeh mašah, ker sem pel pri obeh cerkvenih zbora, pri mladinskem in starejšem. Tudi na vaje sem hodil k obema: ob sobotah k starejšim in ob nedeljah pred mašo k mlajšim. Kasneje je starejši zbor prenehali

peti, čeprav še vedno ne vem zakaj. Poleg tega je Tone ponavadi prespal kar v Železnikih, ker ni bilo več prevoza do Bukovice in ker je bila zjutraj maša že ob šestih. Včasih sem mu delal družbo, v župnišču ali pri Megušarjevi Ančki. Pri njej sva prespala tudi, ko sva proslavljala mojo polnoletnost. V Menzi (Gostilna na Trnju) sva kupila nekaj vina in par zavitkov napolitank in sva predebatirala pol noči. Nasploh je Tone na naju z Janezom deloval zelo učiteljsko. Količkor je le mogel, nama je pomagal, naju učil glasbene teorije in še marsičesa. Nekoč smo šli iz Škofje Loke peš domov (avtobus ni več peljal!) in smo celo pot imeli pouk! Intervale, akorde, obrate akordov ... Tone je spraševal, midva pa odgovarjala.

Se spomniš kakšnega skupnega dogodka, kot je bil na primer tri dni Triglava?

Takih skupnih potepanj je bilo kar nekaj. Triglav je zagotovo bil nekaj posebnega. O našem podvigu sploh nismo nikomur pripovedovali, tako da nihče, niti domači niti v Niku, kjer sem bil zaposlen, niso vedeli, kje smo. Enostavno nas tri dni ni bilo. Šli smo popoldne, bilo je, mislim, junija, tako da smo na Staničev dom prišli enkrat ponoči. S petjem smo si zaslužili za hrano, pijačo ter bivanje in se po treh dneh veseli vrnili domov. Seveda so nas pogrešali! Mama je celo na policiji spraševala po nas. Spominjam se tudi, kako smo poletje leta 1974 preživeli kar v Jelovici. Nekaj časa smo se res učili, večino pa smo ga preživeli ob pohajkovanju po Jelovici. Vsak večer smo šli do Vodiške planine in tam zabavali goste in kuharice. Velikokrat smo jo skupaj z gozdnimi delavci iz Dražgoš mahnil v Lipnico v gostilno, drvarjem smo pomagali celo pri njihovem delu. Če je bilo treba kam dlje, nas je velikokrat peljal Janezov stric Joško, čeprav je bil v nedeljah zvečer zelo rad doma in se mu je včasih od kje zelo mudilo.

Kadar koli ste skupaj, vedno tudi prepevate, vendar ste organizirano zelo redko skupaj javno nastopali?

Smo, vendar res le nekajkrat. Vem, da smo sodelovali pri uprizoritvi neke igre, ko smo peli med odmo-

Cerkveni zbor v Železnikih, kjer se je začela Francetova glasbena pot in prijateljstvo s Tonetom in Janezom.

Vasovanje.

Prijatelji za vedno.

Na Bukovici.

Na Ratitovcu ob 50-letnici obnove povojne koč.

rom. Na odru smo imeli mizo, okrog katere smo sedeli in peli. Takrat se nam je pridružil še Jože Rupar iz Škofje Loke, tako da smo bili kvartet. Sicer smo peli bolj "družinsko", hodili smo okrog, koledovali, peli podoknice. Nekega večera smo v Dražgošah nastopali tudi kot slovenski zaporniki v TV-seriji. Mi smo peli seveda zunaj, pod oknom.

Koliko ste v stiku drug z drugim?

Vedno manj. Lani je bilo kar nekaj dogodkov, da smo se srečali in spet zapeli skupaj, bil je Tonetov koncert, koledovanje v Zabrdu, predlani vaje z Janezom za nastop na Ratitovcu, enkrat smo celo šli pet podoknice. Pobudnik zanje je bil Janez in takrat sta se nam pridružila še France Tušek in Janez Triler. Začeli smo pri nas, šli v Dašnico po Franceta, nato smo se peljali v Ševlje k Vinku Jelencu, saj se mu je naslednji dan omožila hčerka. Nazaj grede smo zapeli pri Ludviku Lebnu, zgodaj jutraj pa še pri Anici in Jančetu Habjanu na Studenem. Pri nas doma smo bili ravno pravi čas, da smo Ireno zbudili za na delo. Žal je bil Tone takrat malo bolan in ni upal z nami.

Si se kdaj želel osredotočiti samo na eno stvar v glasbi? Se posvetiti eni stvari?

Ne, nisem imel možnosti. Nisem imel prave "štime", da bi se lahko posvetil samo petju, in tudi inštru-

menta nisem nobenega obvladal tako zelo, da bi se mu čisto predal. Mogoče me je zanimalo preveč stvari. Nekaj časa sem razmišljal o zboru, v katerem bi profesionalno pel, na primer v operi ali kje drugje. Zanimal sem se za zbor v operi v Zürichu, vendar tega nisem uresničil.

Ti je kdaj žal, da tega nisi uresničil?

Ne. Edino, za kar mi je žal, je, da nisem dokončal šole, nisem zdržal do konca in sedaj nimam formalne strokovne izobrazbe. Šola ti da tisto strokovnost, da veš, kako moraš poučevati. Vem sicer, da tudi šola ni vse, vendar pa ostaja občutek, da bi moral vztrajati.

Kaj poslušas? Tvoji najljubši izvajalci?

Razne stvari sem poslušal. Bilo je obdobje tenorjev. Posebno Domingo, Carreras in Pavarotti so zaznamovali naš čas. Šli smo poslušat tenorista Nikolaja Gedo v Zagreb v dvorano Vatroslava Lisinskega. Vožnjo nazaj v Ljubljano s taksijem je plačal Janez, ki je takrat že prepeval pri oktetu Gallus.

Poleg glasbe si se v življenju najbrž ukvarjal še s čim. Koliko si bil na primer športnik?

Bili smo zelo navdušeni smučarji! Prve smučke mi je prinesel Miklavž, take z okovjem Rufi. Na Podovšah

Podokničarji na zadnji postaji, leta 2004.

smo se smučali od ceste navzdol po bregu, nad cesto je bilo prestrmo in je bil večkrat plaz, kot je še danes. Rad sem smučal, vendar nisem imel dobre opreme in zato tudi ne pravega veselja. Že mlajša brata sta bila na boljšem, saj sta že imela boljšo opremo. Drugeče pa smo v šoli veliko igrali roketmet. Nekaj časa smo igrali tudi pri TVD Partizan v Selcih. Pomagali smo tudi pri gradnji roketmetnega igrišča na Rovnu.

Poleg športa je ob glasbi dobila mesto tudi fotografija. Večkrat spremljaš glasbene dogodke v Železnikih v vlogi fotografskega kronista. Slišala sem, da si včasih celo razvijal sam. Res?

Sem. Učil sem se od mlajših bratov, saj v času, ko sem hodil v šolo, še ni bilo fotografskega krožka. Brat Joža je že znal fotografirati in razvijati filme, tako da sem se lahko učil od njega. Razvijala sva kar v kuhinji, ponoči, cele noči. Bilo je zanimivo.

Ste se ukvarjali z umetniško fotografijo ali je šlo bolj za dokumentiranje dogodkov?

Oboje, oziroma vsaj mislil sem si, da so vmes tudi umetniške. Še vedno zelo rad fotografiram, vendar le v smislu fotografskega zapisa dogodka.

Kakšno mesto so si v tvojem življenju pridobile knjige? Si bral, bereš?

Imam veliko knjig. Včasih sem zelo veliko bral, in ko sem hodil v srednjo šolo, sem skoraj vsak teden kupil eno knjigo. Večkrat tudi poezijo. Vožnja z avtobusom je bila lahko brez knjige zelo dolgočasna. Vozil sem se tudi na Dolenjsko ali v Koper.

Imaš ljube avtorje, zvrsti, knjige?

Zelo raznolike stvari sem bral, veliko Hermana Hesseja, Ivana Preglja sem prebral v celoti. Njegovo zbirko smo imeli doma, ker jo je kupila mama. Doma sem praktično prebral vse, kar bilo v omari, Ivana Cankarja, Franca Saleškega Finžgarja in druge. Zdaj berem manj, ker nimam časa, čeprav sem pred kratkim še enkrat prebral Pod svobodnim soncem in Visoško kroniko. Manj berem tudi zaradi

računalnika, televizije, časopisov, revij.

So Železniki tvoje mesto? Kako se počutiš?

Eno so želje, drugo so možnosti. Rojen sem na Češnjici. Poleg tega se v kraju prav dobro počutim, vse imam tukaj, službo in tudi prijatelje. Življenje je zanimivo, je izziv, ne glede na to, kje si. Delati tako in tako moraš povsod. V tujini pa še bolj. Povsod, kjer smo hodili po svetu, sem se dobro razumel z ljudmi. Videl sem lepe kraje in srečal čudovite ljudi. Vendar je najlepše, ko se vrneš domov in rečeš "moj rodni dom"!

Kje se najbolj spočiješ? Kje se sprostiš?

Grem na sprehod v naravo, kjer v miru lahko razmišljam. Zanimivo mi je tudi na vaji z lovci, pogovori o naravi in divjadi, pa tudi na jagi je zanimivo. Blagodejno je tudi srečevanje s prijatelji glasbeniki na kaki veselici ali pa z Jelovškimi grintami na pohodu na Jelovico. Zagotovo nedelja ni prava brez maše in obiska Vide in Ota po maši. To so neke vrste navade, običaji, ki mi dajo občutek ugodja. Tudi če pridem zjutraj ob šestih domov! Mogoče me še najmanj zabava politika in politiziranje, pa celo to včasih sprošča!

Ima glasba zdravilno moč?

Ima. Ozdravi te napuha! Zaveš se, da je treba vedno delati, nič počivati. Pa tudi poslušanje je zdravilno. Pomislite, koliko pozitivne energije je zbrane v eni sami simfoniji! Od skladatelja, dirigenta, preko izvajalcev, med katerimi je stkanih nešteto prijateljskih vezi! Ali pa v opernem delu! Prav neverjetno! Božji dar!

Greš na kakšen koncert, spremljaš glasbene dogodke?

Grem, vendar predvsem v Železnike in Škofjo Loko, kjer spremljam večino glasbenih dogodkov.

Za kateri glasbeni dogodek bi si vzel čas?

Užival sem na koncertu Slovenskega okteta v športni dvorani, jutri bi šel poslušat Juana Vasleta in Pro

Quatro iz Argentine, a sem zaseden. Vsako poletje grem v Radovljico. Včasih izkoristim priložnost, ki jo ponudi Glasbena šola Škofja Loka, ki za svoje zaposlene organizira ogledne različnih glasbenih dogodkov doma in v tujini. Tukaj moram pohvaliti našega ravnatelja gospoda Valentina Bogataja, ki zgledno skrbi za tovrstno glasbeno izobraževanje. Pred kratkim smo bili na Dunaju, kjer smo poslušali tri Mozartove simfonije v izvedbi Dunajskih simfonikov. V Albertini pa smo si naslednji dan ogledali tudi razstavo o Mozartovem delu, življenju ter času, v katerem je živel. Drugače pa si vzamem čas takole ob četrtkih zvečer, ko televizija predvaja posnetke koncertov iz Cankarjevega doma kulture ali iz Brežic, Pirana in drugod.

Kaj je tisto, kar oblikuje, zaznamuje otrokov odnos do glasbe? Zakaj fantje ne želijo peti? Si-cer vem, da se trenutno v osnovni šoli poskuša oblikovati tudi fantovski zbor, a vseeno je to bolj izjema kot pravilo.

Pravzaprav je vse odvisno od pedagoga. Če učitelj zna aktivirati otroke in jim pregnati stereotipe, ki otroke zadržujejo, da se ne znajo sprostiti, potem tudi pojejo! Vliti jim mora korajžo, da se upajo pokazati. Saj je z vsako stvarjo tako! Treba je korajže, da pokažeš, kakšno sliko si narisal, kakšno zbirko imaš doma, kaj vse si nalovil v objektiv fotografskega aparata, kaj znaš zapeti, kaj zaigrati, kaj znaš povedati in kaj imaš napisati. Če se oblikuje fantovski

zbor, je pa to sploh pohvalno, saj vemo, da pevcev povsod primanjkuje.

Kako se ti zdi, če pomisliš, da imaš v rokah glasbeno bodočnost mesta Železniki in okolice oziroma vsaj del te bodočnosti?

Nič ne mislim, da imam kar koli v rokah! Še svoje-ga življenja ne! In tudi ne maram, da bi ga imel! Če človek dela po svojih zmožnostih, ima lahko mirno vest. In jo imam.

Na svoje življenje vplivaš z odločitvami. Mogoče moje odločitve v življenju niso bile vedno pravilne! Seveda mi je včasih krepko žal za to. Ko pride čas, polagaš račune za vsako storjeno napako ali dobro delo. Mislim in upam, da bodo dobra dela odtehtala in opravičila moje slabosti. "Kjer sem hodil, kjer sem bil", povsod sem s ponosom povedal, od kod sem doma. Upam reči, da se nisem nikomur zameril!

In če bi imel v rokah glasbeno bodočnost mesta Železniki???

Potem bi poskrbel, da bi otroci prehajali iz otroškega zbora v mladinski zbor, iz mladinskega v starejši mladinski ... in tako naprej. Vsak otrok bi moral imeti možnost ukvarjati se z glasbo že v osnovni šoli. Glasba ne bi mogla škodovati, tudi če bi bila glavni predmet v osnovni šoli! Glasba je univerzalni, svetovni jezik, ki se ga je najlažje naučiti in s katerim prideš v vse domove sveta! To vam lahko potrdira tudi moja največja prijateljca Tone in Janez.

Škofjeloški lovski zbor.
Foto:
Tomaž Lunder

Francetove glasbene niti

Glasbeno področje	Obdobje	Francetova dejavnost
Cerkveni zbor v Selcih	1968	Pevec
Cerkvena zbora v Železnikih	1968–danes	Pevec in zborovodja
Prepevanje in igranje s Tonetom in Janezom	1968–danes	Inštrumentalist, pevec
Tolminski vojaški zbor	1971	Pevec
Tolminski vojaški oktet	1971–1973	Pevec
Tolminski vojaški ansambel	1971–1973	Baskitarist
Mešani zbor Slovenske filharmonije	1973–1978	Pevec
Srednja glasbena šola	1973–1978	Dijak
Ansambel Fantje Selške doline	1973–1981	Inštrumentalist, pevec
Kvartet Barbera	1974–1977	Pevec
Primorski študentski oktet v Kopru	1975–1978	Pevec
Moški zbor Straža pri Novem mestu	1978–1979	Zborovodja
Festival narodnozabavnih ansamblov na Ptuju s prijatelji izpod Reške planine, prva nagrada občinstva	1976	Inštrumentalist, pevec
Mešani pevski zbor Iskra, kasneje Domel	1979–danes	Zborovodja
Glasbeni pouk v OŠ Železniki	1978–1979	Glasbeni pedagog
Oktet Cvetko Golar	1979–1989	Zborovodja
Jelovške grinte	1981–danes	Rekreacija
Glasbena šola Škofja Loka	1983–danes	Glasbeni pedagog
Ansambel Obzorje in Kvartet Mlin	1984–2002	Inštrumentalist, pevec
Moški pevski zbor Niko	1985–1989	Zborovodja
Komorni pevski zbor Škofja Loka	1986–1987	Zborovodja
Škofjeloški lovski pevski zbor	1989–danes	Zborovodja
Triglavski kvintet Katerman	2003–danes	Inštrumentalist, pevec

Mešani pevski zbor Iskra.

Moški pevski zbor Niko.

Cerkveni zbor Železniki v Ljubljani.

Ob 25-letnici MePZ Domel.

Občinski praznik, MePZ Domel, 2005.

Komorni
pevski zbor
Škofja Loka
(1986–1987).

Mladi kitarist.

*France, hvala ti za pogovor,
sestri Marjani pa za uvodno pomoč.*